

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Robert Bełczącki, Mateusz Grochowski,
Radosław Nowaczewski, Maciej Plaskacz,
Elżbieta Szczepanowska, Arkadiusz Turczyn,
Stanisław J. Zabłocki, Andrzej Zielony

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Praw Dziecka we wniosku z dnia 26 sierpnia 2011 r., ZSR/500/12/2011/AK, zagadnienia prawnego:

„Czy zgodne ustalenie kontaktów rodziców z dzieckiem w sprawie o rozwód, w tym także w porozumieniu »zatwierdzonym« przez sąd, zwalnia sąd z obligatoryjnego orzekania o kontaktach z dzieckiem na zgodny wniosek rodziców o zaniechanie orzekania o kontaktach?»

podjął uchwałę:

Porozumienie małżonków o sposobie utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie nie zwalnia sądu z obowiązku orzeczenia o tych kontaktach w wyroku rozwodowym (art. 58 § 1 k.r.o.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 5 czerwca 2012 r., III CZP 72/11, J. Gudowski, W. Katner, A. Owczarek, H. Pietrkowski, B. Ustjanicz, L. Walentynowicz, M. Wysocka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 10 lutego 2012 r., XII Ga 475/11, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku zbycia części udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością podstawą do dokonania wpisu do rejestru przedsiębiorców wspólników posiadających co najmniej 10% kapitału zakładowego (art. 38 pkt 8c ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym) jest nowa lista wspólników (art. 188 § 3 k.s.h.) czy też umowa zbycia udziałów (art. 180 k.s.h.)?»

podjął uchwałę:

W postępowaniu o wpis w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego danych wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,

posiadających samodzielnie lub łącznie z innymi co najmniej 10% kapitału zakładowego (art. 38 pkt 8 lit. c ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1184 ze zm.), sąd rejestrowy może żądać przedstawienia umowy, na podstawie której nastąpiło przeniesienie w tej spółce udziału lub jego części (art. 180 k.s.h.).

(uchwała z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 22/12, K. Pietrzykowski, W. Katner, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 3 lutego 2012 r., XII Ga 517/11, zagadnienia prawnego:

„Jaką opłatę sądową należy pobrać od skargi na postanowienie Krajowej Izby Odwoławczej dotyczące wyłącznie rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego?”

podjął uchwałę:

Od skargi na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych dotyczącej wyłącznie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego pobiera się piątą część opłaty stosunkowej wartości przedmiotu zaskarżenia.

(uchwała z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 23/12, K. Pietrzykowski, W. Katner, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 8 marca 2012 r., II Ca 857/11, zagadnienia prawnego:

„Czy wejście w życie z dniem 1 stycznia 2010 r. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240), która w art. 60 pkt 7, jako środki publiczne stanowiące niepodatkowe należności budżetowe o charakterze

publiczno-prawnym wymienia: »dochody pobierane przez państwowe i samorządowe jednostki budżetowe na podstawie innych ustaw«, a w art. 67 do spraw dotyczących należności, o których mowa w art. 60, nieuregulowanych niniejszą ustawą przewiduje stosowanie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) i odpowiednio przepisów działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.), spowodowało niedopuszczalność drogi sądowej w sprawach o zwrot nienależnie pobranych opłat za karty pojazdu na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. z 2003 r. Nr 137, poz. 1310)?”

podjął uchwałę:

Dopuszczalna jest droga sądowa w sprawach o zwrot nienależnych opłat za wydanie karty pojazdu, pobranych na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. Nr 137, poz. 1310) przed wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2010 r. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.).

(uchwała z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 24/12, K. Pietrzykowski, W. Katner, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Radomiu postanowieniem z dnia 14 lutego 2012 r., IV Ca 672/11, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle art. 21 ust. 1 w związku z art. 6 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r., Nr 80, poz. 903 ze zm.) wspólnota mieszkaniowa ma legitymację czynną do dochodzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez osobę trzecią z części nieruchomości będącej we współużytkowaniu wieczystym członków wspólnoty mieszkaniowej, niesłużącej wyłącznie do użytku właścicieli lokali?”

podjął uchwałę:

Zarząd wspólnoty mieszkaniowej może dochodzić od osoby trzeciej wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części nieruchomości będącej we współużytkowaniu wieczystym właścicieli lokali.

(uchwała z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 25/12, K. Pietrzykowski, W. Katner, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 26 stycznia 2012 r., I ACa 557/11, zagadnienia prawnego:

„Czy stroną w rozumieniu art. 160 k.p.a. oprócz osób biorących udział w postępowaniu zakończonym wydaniem niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej są również osoby nie biorące w nim udziału, ale których interesu prawnego lub obowiązku dotyczyło to postępowanie (art. 28 k.p.a.)?”

podjął uchwałę:

Osoby niebiorące udziału w postępowaniu zakończonym wydaniem decyzji z naruszeniem prawa określonym w art. 156 § 1 k.p.a. są również uprawnione do dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 160 § 1 k.p.a.

(uchwała z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 28/12, M. Bączyk, M. Kocon, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 22 lutego 2012 r., I ACa 1057/11, zagadnienia prawnego:

„Czy wartość gospodarstwa rolnego będącego przedmiotem umowy przekazania własności gospodarstwa rolnego, zawartej w trybie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych

i członków ich rodzin (jedn. tekst: Dz.U. z 1989 r., Nr 24, poz. 133 ze zm.) uwzględnia się przy ustalaniu zachowku?”

podjął uchwałę:

Przy ustalaniu zachowku nie uwzględnia się wartości gospodarstwa rolnego przekazanego przez spadkodawcę następcy na podstawie umowy przewidzianej w art. 59 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (jedn. tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 ze zm.).

(uchwała z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 29/12, M. Bączyk, M. Kocon, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 16 marca 2012 r., I ACz 132/12, zagadnienia prawnego:

„Jaką opłatę (stosunkową czy podstawową) w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594) należy pobrać od pozwanego jako opłatę od apelacji w sytuacji, gdy pozwany w apelacji wnosi o rozłożenie na raty zasądzzonego roszczenia przy czym wniosku o rozłożenie na raty świadczenia dochodzonego przez powoda nie składał w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, zaś w przypadku obowiązku pobrania opłaty stosunkowej w jaki sposób ustalić wartość przedmiotu zaskarżenia?”

podjął uchwałę:

W sprawie o roszczenie pieniężne zaskarżenie apelacją braku rozłożenia na raty wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi wskazana przez skarżącego kwota, określająca wartość jego naruszonego interesu prawnego.

(uchwała z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 35/12, M. Bączyk, M. Kocon, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego we wniosku z dnia 5 grudnia 2011 r., BSA V-4110-1/11, zagadnienia prawnego:

„Czy art. 38 ust. 3 (pierwotnie art. 39 ust. 3) ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (dalej: u.g.t.m.o., tekst pierwotny Dz.U. Nr 32, poz. 159, tekst jednolity Dz.U. z 1969 r. Nr 22, poz. 159), na mocy którego nieruchomości stanowiące, zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. b) dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i ponemieckich (Dz.U. Nr 13, poz. 87 z późn. zm.), własność osób, którym wobec uzyskania przez nie stwierdzenia narodowości polskiej służyło obywatelstwo polskie, przechodzą z mocy samego prawa na własność Państwa, jeżeli osoby te w związku z wyjazdem z kraju utraciły lub utracą obywatelstwo polskie, dotyczy także spadkobierców tych osób, którzy przesiedlili się do RFN lub NRD w latach 1956-1984?”

podjął uchwałę:

Przepis art. 38 ust. 3 (pierwotnie art. 39 ust. 3) ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (jedn. tekst: Dz.U. z 1969 r. Nr 22, poz. 159 ze zm.) nie miał zastosowania do spadkobierców osób wymienionych w tym przepisie.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 29 czerwca 2012 r., III CZP 88/11, T. Ereciński, D. Dończyk, J. Gudowski, K. Pietrzykowski, M. Romańska, T. Wiśniewski, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Włocławku postanowieniem z dnia 9 lutego 2012 r., I Ca 257/11, zagadnienia prawnego:

„Czy faktyczny zarządca nieruchomości, który zawarł umowę najmu lokalu i na rzecz którego Sąd w wyroku eksmisyjnym nakazał wydanie lokalu przez byłego lokatora z ustaleniem po jego stronie prawa do lokalu socjalnego posiada legitymację do dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 417 k.c. w zw. z art. 18 ust. 5

ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.)?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 26/12, K. Pietrzykowski, W. Katner, A. Owczarek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Ubezpieczonych we wniosku z dnia 8 listopada 2011 r., RU/304/PW/11, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle art. 363 § 1 k.c. w zw. z art. 361 § 2 k.c. poszkodowany może żądać od ubezpieczyciela w ramach jego odpowiedzialności gwarancyjnej z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych ustalenia wysokości odszkodowania za szkodę w pojeździe według cen części oryginalnych bezpośrednio pochodzących od producenta pojazdu w sytuacji, gdy uszkodzeniu uległy tego rodzaju części i zachodzi konieczność ich wymiany na nowe?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie składu siedmiu sędziów z dnia 20 czerwca 2012 r., III CZP 85/11, T. Ereciński, T. Bielska-Sobkowicz, J. Gudowski, M. Kocon, H. Pietrkowski, L. Walentynowicz, M. Wysocka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 10 listopada 2011 r., I ACa 656/11, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w sytuacji, gdy ustawa nie przewiduje stwierdzenia we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem decyzji administracyjnej jako przesłanki

odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 417¹ § 2 k.c., odszkodowania z powodu wydania decyzji opartej na akcie prawnym, którego we właściwym postępowaniu stwierdzono nieważność, można żądać na innej podstawie, w szczególności więc, czy w sytuacji takiej będzie miał zastosowanie art. 417¹ § 1 k.c., czy też ogólna reguła odpowiedzialności przewidziana w art. 417 k.c.?

2. Czy jest decyzją wydaną bez podstawy prawnej w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. decyzja administracyjna wydana na podstawie aktu normatywnego, którego nieważność stwierdzono po wydaniu tej decyzji?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 31/12, M. Bączyk, M. Kocon, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Zamościu postanowieniem z dnia 6 października 2011 r., I Ca 334/11, zagadnienia prawnego:

„Czy w obecnym stanie prawnym – po wejściu w życie przepisów art. 305¹–305⁴ k.c. – aktualnym pozostaje stanowisko o istnieniu roszczenia z § 2 art. 231 k.c. dla właściciela gruntu, na którym posadowiona jest linia energetyczna, rozumiana jako inne urządzenie wzniesione przez nieuprawniony podmiot?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 36/12, M. Bączyk, M. Kocon, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 16 marca 2012 r., II Ca 24/12, zagadnienia prawnego:

„W jaki sposób, osoby o których mowa w art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2003 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266) odpowiadają wobec właściciela za zapłatę odszkodowania normowanego w ust. 1 i 3 tego artykułu?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 21 czerwca 2012 r., III CZP 36/12, M. Bączyk, M. Kocon, B. Ustjanicz)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 52/12

„Czy przepis art. 703 zdanie drugie k.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 22 maja 2012 r., II Ca 352/11, A. Kłoda, W. Pamirska, A. Roman)

Sąd Okręgowy zauważywszy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 33/10 (OSNC 2011, nr 3, poz. 31) przyjął względnie obowiązujący charakter art. 703 k.c., zwrócił uwagę, iż pogląd przeciwny wynika z wyroku Sądu Najwyższego dnia 17 marca 2010 r., II CSK 454/09 (OSNC 2010, nr 10, poz. 142), który – w ocenie Sądu Okręgowego – jest zbieżny z zapatrywaniem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 21 października 2010 r., IV CSK 215/10 (nie publ.). Sąd podkreślił, że celem art. 703 k.c. jest ochrona interesów dzierżawcy; z tego przepisu wynika jedynie zakaz ustalania krótszego od trzymiesięcznego terminu dodatkowego do zapłaty zaległego czynszu, interes dzierżawcy jest zatem wystarczająco chroniony przez to, że wyłączona zostaje możliwość rozwiązania umowy przed upływem trzech miesięcy od uprzedzenia dzierżawcy o zamiarze niezwłocznego wypowiedzenia dzierżawy.

E.S.S.

*

III CZP 53/12

„1. Czy wierzytelność określona w sądowym tytule wykonawczym zabezpieczona w pełnym zakresie hipoteką przymusową wpisaną w księdze wieczystej przed dniem 20 lutego 2011 r. może być także zabezpieczona

hipoteką przymusową na podstawie wniosku złożonego po dniu 19 lutego 2011 r.?

a w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie:

2. czy w takim wypadku maksymalna suma hipoteki powinna być pomniejszona o dotychczasową wysokość zabezpieczenia hipotecznego?"

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 25 kwietnia 2012 r., III Ca 156/12, T. Pawlik, L. Dąbek, G. Sobczyk)

Przedstawione zagadnienie prawne dotyczy sytuacji, w której wierzyciel domaga się zabezpieczenia wierzytelności na kolejnej nieruchomości dłużnika korzystając z zabezpieczenia hipoteką przymusową zwykłą ustanowionego przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009 r. Nr 131, poz. 1075), tj. przed dniem 20 lutego 2011 r. Przepisy przejściowe zawarte w tej ustawie nie zawierają bowiem regulacji dotyczącej omawianej kwestii.

Sąd Okręgowy zauważył, że za niedopuszczalnością ustanowienia hipoteki przymusowej na podstawie wniosku złożonego pod rządami nowych przepisów w sytuacji, w której wierzytelność została już zabezpieczona wpisem hipoteki przymusowej zwykłej na podstawie przepisów dotychczasowych w pełnej wysokości, przemawia zasadnicza odmiennosc konstrukcji prawnej hipoteki przymusowej powstałej na podstawie obowiązujących przepisów w stosunku do dotychczas wpisanych hipotek przymusowych zwykłych.

Sąd Okręgowy stwierdził, że możliwy jest także do przyjęcie pogląd przeciwny. W takim przypadku, ze względu na różnice w konstrukcji prawnej nowej i starej hipoteki oraz trudności w ustalaniu zakresu zabezpieczenia hipoteką dotychczasową, należy uznać, że granicę zabezpieczenia nową hipoteką wyznacza się bez uwzględnienia wpisu hipoteki przymusowej zwykłej wpisanej na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 20 lutego 2011 r.

E.S.S.

III CZP 54/12

„1. Czy w razie niepobrania przez komornika zaliczki na wynagrodzenie za dozór zajętych ruchomości, przyznanego dozorczy w postępowaniu egzekucyjnym postanowieniami sądu i komornika, nie określającymi podmiotu zobowiązanego do wypłaty wynagrodzenia, dozorca jest uprawniony do dochodzenia w odrębnym postępowaniu zapłaty tego wynagrodzenia od wierzyciela?

2. Z jaką chwilą roszczenie dozorczy do wierzyciela o wypłatę wynagrodzenia za dozór staje się wymagalne i w jakim terminie dochodzi do jego przedawnienia oraz czy postanowienie ustalające wynagrodzenie dozorczy przerywa bieg przedawnienia tego roszczenia?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 kwietnia 2012 r., I ACa 89/12, M. Dzieciołowska, B. Wiklak, A. Myszkowska)

W zakresie zagadnienia przedstawionego w punkcie pierwszym pytania prawnego Sąd Apelacyjny powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1966 r., I CR 312/63 (OSNC 1966, nr 12, poz. 221) wydany na podstawie przepisów d.k.p.c. oraz art. 239 i nast. k.z. uznającego, że z aktem powołania na dozorcę w trybie art. 596 § 3 d.k.p.c. łączy się powstanie określonych przez ustawę obowiązków i uprawnień osoby, która na objęcie dozoru wyraziła zgodę. Sąd Najwyższy wskazał także, iż przy ocenie prawidłowości wykonania tych obowiązków w granicach określonych przez art. 598 d.k.p.c. stosuje się art. 239 i nast. k.z. Sąd Apelacyjny zauważył, że powołane orzeczenie nie dotyczy uprawnień dozorczy, lecz jego obowiązków, odwołując się do tego poglądu nie można zatem jednoznacznie stwierdzić, czy do dozorczy mają zastosowanie przepisy prawa materialnego, regulujące uprawnienie przechowawcy do wynagrodzenia (obecnie art. 836 k.c.) i czy dozorca może domagać się w odrębnym postępowaniu zapłaty wynagrodzenia od wierzyciela.

W przypadku udzielenia odpowiedzi pozytywnej na to pytanie rozważyć należy kwestię wymagalności i przedawnienia przysługującego wobec wierzyciela roszczenia dozorczy o wypłatę wynagrodzenia za dozór. W tym zakresie Sąd Apelacyjny przedstawił pogląd występujący w doktrynie, że roszczenia dozorczy mają swą podstawę w przepisach kodeksu cywilnego dotyczących umowy przechowania,

co skutkuje przyjęciem, iż jego roszczenia przedawniają się stosownie do ogólnych reguł ustalonych w art. 118 k.c. Skoro dozorca podjął się wykonania obowiązków jako przedsiębiorca, należałoby przyjąć, że jego roszczenia o zwrot wydatków i wypłatę wynagrodzenia przedawniają się z upływem terminu trzyletniego. Sąd Apelacyjny zauważył jednak, że w sprawie dozorca był przedsiębiorcą prowadzącym skład celny, co – zgodnie z art. 859 k.c. – przesądza o zastosowaniu rocznego terminu przedawnienia.

Sąd Apelacyjny zauważył, że istotnym zagadnieniem jest także początek biegu terminu przedawnienia i ustalenie czy doszło do jego przerwania. Zaznaczył, że wynagrodzenie i zwrot wydatków mogą być przyznane dozorczy tylko na jego wniosek, a zobowiązanie do zapłaty wynagrodzenia i zwrotu wydatków jest zobowiązaniem bezterminowym. Uprawnione jest zatem stanowisko, że wynikające z tego zobowiązania roszczenie staje się wymagalne w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione, gdyby wierzyciel wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania w najwcześniejszym możliwym terminie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2010 r., II CNP 44/10, nie publ.).

E.S.S.

*

III CZP 55/12

„Czy w przypadku nieuwzględnienia w całości wniosków, o których mowa w art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. Nr 119, poz. 1116 ze zm.), zarząd spółdzielni ma obowiązek podjęcia ostatecznej uchwały w pierwotnie proponowanej treści i czy podlega ona zaskarżeniu, czy też w takiej sytuacji uchwała, o której mowa w art. 42 ust. 2 tej ustawy wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia wyłożenia do wglądu jej projektu?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 maja 2012 r., V ACa 19/12, B. Kurzeja, A. Tabak, J. Kiercz)

Sąd Apelacyjny wskazał, że wykładnia językowa art. 43 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych prowadzi do wniosku, iż po wyłożeniu do wglądu projektu uchwały

zarządu spółdzielni mieszkaniowej określającej przedmiot odrębnej własności lokali w danej nieruchomości zarząd spółdzielni ma obowiązek wydać uchwałę jedynie wówczas, gdy wnioski złożone przez osoby zainteresowane, dotyczące zmian projektu, zostają uwzględnione w całości lub w części, a zaskarżeniu podlega jedynie uchwała korygująca. Sąd Apelacyjny wskazał jednak, że w doktrynie przyjmuje się, iż także wtedy, gdy żaden wniosek dotyczący zmiany projektu uchwały nie został złożony albo złożone wnioski nie zostały uwzględnione, zarząd spółdzielni ma obowiązek podjąć uchwałę o treści odpowiadającej projektowi, a wszystkim zainteresowanym przysługuje uprawnienie do jej zaskarżenia.

R.B.

*

III CZP 56/12

„Czy podlegają odrzuceniu zarzuty pozwanego od nakazu zapłaty z powodu nieuiszczenia bez wezwania części należnej opłaty od zarzutów po częściowym oddaleniu wniosku pozwanego o zwolnienie od kosztów sądowych, jeśli pismo stanowiące zarzuty złożył pełnomocnik będący radcą prawnym, a wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zawarty został w zarzutach?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 czerwca 2012 r., I ACz 2002/11, R. Stachowiak, K. Ratajczak, H. Małaniuk)

Sąd Apelacyjny wskazał, że po uchyleniu art. 130² § 3 k.p.c. brakuje podstaw do odrzucenia bez wezwania o uiszczenie opłaty pisma stanowiącego środek odwoławczy albo środek zaskarżenia, wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika. W ocenie Sądu Apelacyjnego, art. 112 ust. 3 u.k.s.c. prowadzi do wniosku, że odrzucenie pisma nie może nastąpić, gdy pełnomocnik nie został wezwany do uiszczenia opłaty, ze sformułowania tego przepisu bowiem wynika, iż termin do uiszczenia opłaty bez wezwania rozpoczyna bieg od dnia doręczenia lub ogłoszenia postanowienia o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych złożonego „przed upływem terminu do opłacenia”. Gdy natomiast pełnomocnik strony nigdy nie był wzywany do uiszczenia opłaty, bieg terminu do jej uiszczenia nigdy nie rozpoczął biegu, tak jak to miało miejsce w sprawie rozpoznawanej przez Sąd

Apelacyjny, gdzie wniosek o zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych zawarty został w zarzutach od nakazu zapłaty. Z kolei przyjęcie, że art. 112 ust. 3 u.k.s.c. prowadzi do odrzucenia zarzutów bez wezwania o uiszczenie opłaty, prowadziłoby wprost do pogorszenia sytuacji strony, która składa wniosek o zwolnienie.

R.B.

*

III CZP 57/12

„1. Czy podwyższenie kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością dokonane na podstawie art. 257 § 1 k.s.h., czyli bez zmiany umowy spółki, może dotyczyć tylko utworzenia nowych udziałów.

2. Czy udziały w kapitale zakładowym spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, podwyższonym na podstawie art. 257 § 1 k.s.h., muszą objąć wszyscy dotychczasowi wspólnicy w stosunku określonym w art. 257 § 3 k.s.h., czy też prawo pierwszeństwa dotychczasowych wspólników może być wyłączone uchwałą o podwyższeniu kapitału zakładowego, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej?”

(wniosek Prokuratora Generalnego z dnia 20 czerwca 2012 r., PG IV PS 404/20/12)

Prokurator Generalny wskazał na rozbieżną interpretację art. 257 § 3 w związku z art. 260 § 2 k.s.h. Zgodnie z poglądem wyrażonym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 132/06 (OSNC 2007, nr 10, poz. 148), jeżeli nie wszyscy wspólnicy objęli – w stosunku określonym w art. 257 § 3 w związku z art. 260 § 2 k.s.h. – udziały w kapitale zakładowym podwyższonym na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki, podwyższenie kapitału nie dochodzi do skutku, a podwyższenie kapitału zakładowego na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki może polegać wyłącznie na utworzeniu nowych udziałów, które mogą przypaść jedynie dotychczasowym wspólnikom i tylko w stosunku do ich dotychczasowych udziałów. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 2010 r., I CSK 384/09 (OSNC 2010, nr 10, poz. 140), w uchwale

z dnia 25 listopada 2010 r., III CZP 84/10 (OSNC 2011, nr 7–8, poz. 77) oraz w wyroku z dnia 20 października 2011 r., III CSK 5/11 (nie publ.). Odmiennej wykładnię Sąd Najwyższy zaprezentował w wyroku z dnia 14 maja 2010 r., II CSK 505/09 (OSNC 2011, nr 1, poz. 8), w którym stwierdził, że skuteczne wyłączenie pierwszeństwa dotychczasowych wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może nastąpić przez zawarcie w uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego postanowienia o wyłączeniu tego prawa. Za nieuzasadniony uznał pogląd, że uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego, jeżeli podwyższenie następuje na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki, nie może przewidywać podwyższenia kapitału w drodze podwyższenia wartości nominalnej udziałów oraz zawsze musi gwarantować dotychczasowym wspólnikom objęcie udziałów w podwyższonym kapitale proporcjonalnie do już objętych udziałów. Z kolei w wyroku z dnia 2 czerwca 2004 r., IV CK 449/03 (nie publ.) Sąd Najwyższy uznał, że pierwszeństwo w objęciu udziałów powstałych wskutek podwyższenia kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie jest obowiązkiem wspólników, a jedynie przysługującym im prawem. Z tego względu w sytuacji, w której wspólnicy nie skorzystają z niego, zarząd spółki może zaoferować objęcie udziałów osobom dowolnie wybranym, również tym wspólnikom danej spółki, którzy z pierwszeństwa już skorzystali.

Wnioskodawca, aprobując stanowisko wyrażone w wyrokach z dnia 14 maja 2010 r., II CSK 505/09, i z dnia 2 czerwca 2004 r., IV CK 449/03, wskazał, że przez samo wprowadzenie do umowy spółki możliwości odformalizowania trybu podwyższenia kapitału zakładowego wspólnicy godzą się na to, aby uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego mogła określić to, w jaki sposób podwyższenie nastąpi i kto będzie miał prawo do objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym. Wprowadzenie do umowy spółki postanowienia, które upoważnia wspólników do podwyższenia kapitału zakładowego bez surowych wymagań związanych ze zmianą umowy spółki ułatwia dokapitalizowanie tej spółki. Nie stanowi to zagrożenia dla spółki i wspólników; wspólnicy, którzy zgadzają się na wprowadzenie do umowy spółki zezwolenia na podwyższenie jej kapitału zakładowego bez zmiany umowy spółki i chcą jednocześnie zachować pierwszeństwo w obejmowaniu udziałów w tak podwyższonym kapitale zakładowym, mogą zabezpieczyć ich prawo pierwszeństwa poprzez zawarcie w umowie spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością lub w drodze późniejszej jej zmiany zastrzeżenia potwierdzającego ich uprawnienia do objęcia udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym.

A.T.

*

III CZP 58/12

„Czy akt stanu cywilnego sporządzony za granicą, także wówczas, gdy nie został wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego (art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego, Dz.U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264) stanowi wyłączny dowód zdarzeń w nim stwierdzonych?”

(wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 22 czerwca 2012 r., RPO-705610-I-12/ST)

Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawiły się rozbieżności w odniesieniu do charakteru prawnego transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego. Według jednego stanowiska, transkrypcja stanowi rejestrację na terenie Polski zdarzenia mającego miejsce za granicą, na podstawie dowodu tego zdarzenia, jakim jest zagraniczny akt stanu cywilnego, a zgodnie z innym poglądem, transkrypcja nie ma charakteru rejestracyjnego, lecz stanowi jedynie transponowanie pod względem językowym i formalnym zagranicznego aktu stanu cywilnego na obowiązujący w Polsce język urzędowy i w obowiązującej w Polsce formie rejestracji urodzeń, małżeństw i zgonów. Na poparcie tezy o występowaniu rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego wnioskodawca przytoczył wyroki z dnia 12 października 1972 r., II CR 386/72 (OSPika 1973, nr 4, poz. 82), z dnia 13 czerwca 2000 r., III CKN 260/00 (OSNC 2000, nr 12, poz. 230) oraz postanowienia z dnia 8 sierpnia 2003 r., V CK 6/02 (OSNC 2004, nr 7–8, poz. 131), z dnia 16 marca 2007 r., III CSK 380/06 (nie publ.) i z dnia 15 kwietnia 2011 r., sygn. akt III CZP 12/11 (nie publ.).

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, rozbieżność sprowadza się do tego, czy potrzebna jest transkrypcja, aby zagraniczny akt stanu cywilnego uzyskał status

określony w art. 4 Prawa o aktach stanu cywilnego. Treść tego przepisu wskazuje, że dotyczy on wszelkich aktów stanu cywilnego, tj. zarówno sporządzonych w Polsce, jak i aktów sporządzonych za granicą. Na przykład, transkrypcja nie ma znaczenia dla oceny ważności zawartego związku małżeńskiego, jego ewentualnego nieistnienia czy unieważnialności, a stanowi jedynie dowód złożenia za granicą przez wymienione w nim osoby oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński w formie przewidzianej przez prawo państwa, z którego dokument pochodzi, skutkujących zgodnie z tym prawem zawarciem małżeństwa.

Ustawodawca rozróżnia wpis zagranicznego aktu stanu cywilnego do polskich ksiąg stanu cywilnego i rejestrację zdarzeń z zakresu stanu cywilnego, które miały miejsce za granicą (por. art. 13 i art. 70 Pr.a.s.c.). Transkrypcja nie jest tożsama z rejestracją, stąd należy – zdaniem wnioskodawcy – podzielić stanowisko, że transkrypcja nie ma charakteru rejestracyjnego, a jest wyłącznie transponowaniem pod względem językowym i formalnym zagranicznego aktu stanu cywilnego, zatem na podstawie art. 4 Pr.a.s.c. również zagraniczny akt stanu cywilnego, także jeśli nie został wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego, stanowi wyłączny dowód zdarzeń w nim stwierdzonych. Zagraniczne dokumenty urzędowe mają moc dowodową na równi z polskimi dokumentami urzędowymi, więc są objęte domniemaniem autentyczności oraz zgodności z prawdą ich treści i zawartego w nich oświadczenia, stanowiąc dowód tego, że zostały wystawione przez osobę lub organ w nich wymieniony, a zawarte w nich urzędowe zaświadczenie jest zgodne z prawdą. Tym samym moc dowodowa zagranicznego aktu stanu cywilnego jest zrównana z mocą dowodową polskiego aktu stanu cywilnego także w sytuacji, w której akt ten nie został wpisany do polskich ksiąg stanu cywilnego.

A.T.

*

III CZP 59/12

„Czy uregulowanie zawarte w art. 130² § 2 k.p.c. należy interpretować ściśle – zgodnie z jego literalnym brzmieniem – jedynie do przypadku biegu tygodniowego terminu do wniesienia opłaty sądowej od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie pozwu, czy możliwość uiszczenia tej opłaty zachodzi

również po uprawomocnieniu się tego zarządzenia w razie oddalenia wywiedzionego na nie zażalenia?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 20 kwietnia 2012 r., II Ca 271/12, B. Woźniak, A. Kiersnowska-Tylewicz, R. Nowak)

Sąd Okręgowy wskazał, że problematyka przedstawiona w zagadnieniu prawnym była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 13 października 2009 r., II PK 96/09, niepubl.), jednak brak innych orzeczeń oraz stanowiska doktryny w tym przedmiocie.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego orzeczenia uznał, że początek biegu terminu do wniesienia należnej opłaty należy liczyć od doręczenia postanowienia sądu oddalającego zażalenie na zarządzenie o zwrocie pozwu, niedopuszczalne bowiem jest wyciąganie niekorzystnych dla strony konsekwencji procesowych, gdy stronie, w świetle przepisów, przysługiwało zażalenie na zarządzenie o zwrocie pozwu.

Sąd Okręgowy, dostrzegając przekonywający charakter przedstawionej argumentacji, podniósł, że można również wskazać argumenty przemawiające za literalną wykładnią art. 130² § 2 k.p.c. Oddalenie zażalenia na zarządzenie o zwrocie pozwu skutkuje prawomocnością zaskarżonego zarządzenia, zatem zwrot pozwu staje się decyzją ostateczną. Sprawa zainicjowana zwróconym pozwem traci tym samym byt sprawy sądowej, a opłacenie pozwu po zapadnięciu orzeczenia sądu odwoławczego musiałoby pozostawać bez skutku. Dodatkowo za rygorystyczną wykładnią art. 130² § 2 k.p.c. przemawia brzmienie art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; gdyby intencją ustawodawcy było objęcie szerszym zakresem zastosowania art. 130² §2 k.p.c., także do biegu terminu do opłacenia pisma gdy strona wniosła zażalenie, następnie oddalone, to znalazłoby to odzwierciedlenie w treści 130² § 2 k.p.c. w sposób analogiczny jak w art. 112 ust. 3 u.k.s.c,

S.J.Z.

*

„1. Czy w myśl przepisu art. 33 pkt 8 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1691) wierzytelność o wypłatę świadczenia emerytalno-rentowego stanowi majątek odrębny małżonka dłużnika, przeciwko któremu wierzyciel uzyskał tytuł wykonawczy z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku wspólnego?,

w przypadku odpowiedzi twierdzącej

2. Czy możliwe jest, po przedstawieniu przez wierzyciela tytułu wykonawczego wystawionego także przeciwko małżonkowi dłużnika, zajęcie świadczenia emerytalno-rentowego małżonka dłużnika, którego odpowiedzialność ograniczona jest do majątku wspólnego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 4 maja 2012 r., II Cz 363/12, D. Gamrat-Kubeczek, B. Badenio-Gregrowicz, M. Wojtkiewicz)

Przyczyną wątpliwości Sądu Okręgowego, rozpoznającego zażalenie na postanowienie częściowo uwzględniające skargę na czynności komornika, stały się rozbieżności występujące w literaturze, odnoszące się do zakresu znaczeniowego zwrotu „wynagrodzenie za pracę” w art. 32 §2 i art. 33 pkt 8 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym do dnia 19 stycznia 2005 r. Sąd Okręgowy opowiedział się za przyjęciem, że tak jak wynagrodzenie za pracę należy traktować świadczenia, które w rodzinie spełniają taką samą funkcję ekonomiczną, tj. emeryturę, rentę inwalidzką, stypendium, a także zasiłki z ubezpieczenia społecznego przysługujące na czas niemożności pełnienia pracy. Przyjęcie tej koncepcji oznaczałoby, że wierzytelność o wypłatę świadczenia z ubezpieczenia społecznego należy do majątku odrębnego każdego z małżonków. W takim wypadku, w ocenie Sądu Okręgowego, wątpliwe jest, czy dysponując tytułem ograniczającym odpowiedzialność małżonka dłużnika do majątku wspólnego, można zająć jego wierzytelność o wypłatę świadczenia emerytalno-rentowego, aby móc przeprowadzić skuteczną egzekucję z samego świadczenia.

Źródłem tych wątpliwości, wyrażonych w drugim pytaniu, jest rozbieżne orzecznictwo sądów powszechnych. W literaturze dominuje pogląd, że do egzekucji świadczeń emerytalno-rentowych stosuje się przepisy o egzekucji z wynagrodzenia

o pracę (art. 880 k.p.c.), a zajęcie stanowi pierwszą czynność egzekucyjną. Przyjęcie tego stanowiska oznacza, że gdy treść tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko małżonkowi dłużnika ogranicza jego odpowiedzialność do majątku wspólnego, zajęcie wierzytelności o wypłatę świadczenia emerytalno-rentowego małżonka dłużnika nie jest możliwe. Można jednak przyjąć, że zajęcie nie jest pierwszym etapem egzekucji, a jedynie czynnością techniczną, przez którą rozumie się zajęcie przyszłych pobranych świadczeń emerytalnych małżonka dłużnika. Zdaniem Sądu Okręgowego, jedynie taka interpretacja, podyktowana względami celowościowymi, pozwalałaby na przeprowadzenie skutecznej egzekucji ze świadczeń emerytalno-rentowych małżonka dłużnika, którego odpowiedzialność ograniczona jest do majątku wspólnego.

S.J.Z.

*

III CZP 61/12

„Czy zakładowi ubezpieczeń przysługuje w oparciu o przepisy art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152) w zw. z art. 922 § 1 k.c. prawo dochodzenia od następców prawnych posiadacza pojazdu mechanicznego zwrotu wypłaconego przez ten zakład z tytułu ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego odszkodowania, jeżeli kierujący posiadacz pojazdu wyrządził szkodę w stanie po użyciu alkoholu i zmarł przed wypłatą odszkodowania przez zakład ubezpieczeń?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 25 kwietnia 2012 r., II Ca 96/12, A. Ścioch-Kozak, E. Bazelan, A. Podolska-Kojtych)

Jak zauważył Sąd Okręgowy, art. 43 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych nie przesądza, że obowiązek

zwrotu wypłaconego odszkodowania w przypadku określonym w tym przepisie jest ściśle związany z osobą spadkodawcy i wygasa z chwilą jego śmierci.

Sąd Okręgowy wskazał przy tym, że poglądy doktryny i judykatury w tej kwestii są podzielone. Można twierdzić, że pierwotne zobowiązanie do naprawienia szkody powstaje z chwilą zdarzenia, przesłanką warunkującą powstanie roszczenia zwrotnego jest natomiast wypłata poszkodowanemu przez zakład ubezpieczeń odszkodowania. Dopiero ustalenie wysokości wypłaconych kwot uzasadnia powstanie wierzytelności w określonej wysokości, na co wskazuje brzmienie art. 43 ww. ustawy ubezpieczeniowej.

Z chwilą wypłaty odszkodowania powstaje natomiast *ex lege* prawo zwrotnego dochodzenia roszczenia, które z tą chwilą staje się wymagalne. Powstaje zasadniczo nowa wierzytelność, która pod wieloma względami uzależniona jest od istnienia wierzytelności pierwotnej, jaka została zaspokojona przez zapłatę świadczenia ubezpieczeniowego.

W myśl przeciwstawnego poglądu, którego Sąd Okręgowy nie podziela, wierzytelność obejmująca roszczenie regresowe powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i zgodnie z regułą wyrażoną w art. 509 k.c. przechodzi na zakład ubezpieczeń w momencie zdarzenia.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę na pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy, który przyjął, że o powstaniu roszczenia regresowego decyduje nie chwila wyrządzenia szkody przez jej bezpośredniego sprawcę, lecz chwila naprawienia jej przez jednego z dłużników solidarnych przez zapłatę poszkodowanemu należnego mu odszkodowania. Przyjmując ten punkt widzenia należałoby stwierdzić, że skoro roszczenie zwrotne powstaje i staje się wymagalne dopiero z chwilą wypłaty odszkodowania, to konkluzją tego powinno być przyjęcie – w związku z treścią art. 922 § 1 k.c. – że nie wchodzi ono do spadku po osobie (sprawcy szkody), która zmarła przed wypłatą poszkodowanemu przez zakład ubezpieczeń odszkodowania.

Z drugiej strony Sąd Okręgowy podkreślił, że nawet przy przyjęciu, iż w wypadku przewidzianym w art. 43 pkt 1 ustawy ubezpieczeniowej powstaje zasadniczo nowa wierzytelność (z mocy samego prawa), to nie można tracić z pola widzenia poglądu, że pod wieloma względami uzależniona jest ona od istnienia wierzytelności pierwotnej (podstawowej), jaka została zaspokojona przez zapłatę. Wierzytelność podstawowa musiała przysługiwać poszkodowanemu wskutek

wypadku drogowego. Została ona zaspokojona i dzięki temu powstało roszczenie zwrotne ubezpieczyciela.

A.Z.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.

(uchwała z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, G. Misiurek, J. Frąckowiak, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 42; OSP 2011, nr 9, poz. 96; BSN 2010, nr 10, s. 11; Pal. 2010, nr 11–12, s. 182)

Glosa

Karola Pachnika, Radca Prawny 2012, nr 126, dodatek naukowy, s. 22

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor wprowadził zaaprobowaną uchwałę Sądu Najwyższego, jednak zmieścił kilka uwag krytycznych dotyczących argumentacji zawartej w uzasadnieniu. W szczególności negatywnie ocenił wskazanie co do oceny zakresu stosowania art. 446 § 4 k.c. i wpływu zmiany normatywnej na możliwość ochrony praw podmiotowych po dniu 3 sierpnia 2008 r. Stwierdził także, że Sąd Najwyższy mylnie odczytał intencje ustawodawcy i nieprawidłowo, bo w sposób wyraźnie zwężający, zrekonstruował normę prawną, odczytując ją w oderwaniu od treści art. 23 k.c.

Glosator zauważył także, iż oddzielenia wymagają roszczenia dotyczące dóbr osobistych od roszczeń wynikających bezpośrednio ze śmierci osób bliskich. Podobnie rozróżnić trzeba krzywdę z tytułu naruszenia dóbr osobistych od krzywdy

wywołanej bezpośrednio śmiercią osoby bliskiej. W ocenie glosatora, zmiana art. 446 k.c. poprzez dodanie § 4 nie ma żadnego wpływu na uprawnienia wywodzone w oparciu o art. 448 k.c. ze względu na różne zakresy regulacji tych przepisów i brak ich wzajemnego powiązania, różne są bowiem ich przedmioty ochrony, a wzajemności mogą powstać tylko w niektórych przypadkach ze względu na fakt, że w przypadku śmierci osoby bliskiej ochrona może przysługiwać na podstawie obu przepisów prawnych.

Do komentowanego orzeczenia głosem aprobującą napisał M. Warciński (Pal. 2012, nr 1-2, s. 101-107), a glosy krytyczne sporządzili B. Łolik i M. Wałachowska (OSP 2011, nr 9, poz. 96) oraz B. Lackoroński (OSP 2011, nr 9, poz. 96).

E.S.S.

*

Pełnomocnik ustanowiony przez zgromadzenie wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może przyjmować oświadczenie zawierające rezygnację członka zarządu z pełnionej przez niego funkcji (art. 210 § 1 w związku z art. 202 § 4 k.s.h.).

(wyrok z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 129/10, M. Bączyk, B. Mysza, A. Kozłowska, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 84; OSP 2012, nr 3, poz. 30; BSN 2011, nr 1, s. 12; Rej. 2011, nr 3, s. 151; Pal. 2011, nr 1-2, s. 121; MoP 2011, nr 20, s. 1108; Rej. 2011, nr 11, s. 131)

Omówienie

Marcina Tofla, Prawo Spółek 2012, nr 1, s. 2

Glosa ma charakter krytyczny.

Wątpliwości autora wzbudziło zarówno rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego, jak i stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu, że w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, w której działa zarząd jednoosobowy i nie powołano rady nadzorczej, złożenie bezpośrednio wspólnikom oświadczenia o rezygnacji nie jest prawnie skuteczne. Zdaniem glosatora, członek zarządu powinien kierować

oświadczenie o rezygnacji z pełnionej funkcji do osób uprawnionych do reprezentacji spółki, a więc pozostałym członkom zarządu, a w przypadku spółki jednoosobowej – samemu sobie. W tym zakresie nie ma zastosowania art. 210 k.s.h., gdyż oświadczenie o rezygnacji nie jest umową z członkiem zarządu, ani art. 108 k.c. stosowany *per analogiam*. Do celów dowodowych, w szczególności co do chwili złożenia oświadczenia, członek zarządu składający rezygnację powinien informację o tym złożyć do sadu rejestrowego oraz przekazać współnikom spółki.

Do komentowanego orzeczenia glosy napisali K. Rapała (MoP 2011, nr 21, s. 37), Z. Kuniewicz (OSP 2012, nr 3, poz. 30) oraz M. Borkowski (Lex nr 863643). Omówił je również K. Osajda w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2011, nr 4, s. 6).

E.S.S.

*

W razie zbycia prawa użytkowania wieczystego w ciągu roku kalendarzowego zbywca jest zobowiązany do uiszczenia właścicielowi opłaty rocznej w rozmiarze odpowiadającym rzeczywistemu okresowi korzystania przez niego z nieruchomości obciążonej tym prawem (art. 238 k.c.).

(wyrok z dnia 25 listopada 2010 r., I CSK 692/09, G. Misiurek, M. Bączyk, B. Ustjanicz, OSNC-ZD 2011, nr 2, poz. 45; OSP 2012, nr 6, poz. 61; BSN 2011, nr 3, s. 13; Pal. 2011, nr 1-2, s. 121; Rej. 2011, nr 5, s. 164; NPN 2011, nr 1, s. 131; Rej. 2011, nr 7-8, s. 196; NPN 2011, nr 2, s. 118)

Glosa

Tomasza Justyńskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 6, poz. 61

Glosa ma charakter krytyczny.

Komentator ocenił jako niezasadne odwołanie się przez Sąd Najwyższy do art. 379 § 2 k.c. na uzasadnienie poglądu o podzielności opłaty rocznej. Zauważył, że przepis ten dotyczy jedynie wielości wierzycieli oraz dłużników, w przypadku zaś zbycia użytkowania wieczystego dłużnik jest jeden. Dodał, że niepodzielność opłaty rocznej wynika z jej funkcjonalnej jednolitości i całościowego charakteru, przy czym porównał ją do czynszu najmu lub opłaty za dobę hotelową.

Zajął następnie stanowisko, że obowiązek zapłaty całej opłaty rocznej spoczywa zawsze na aktualnym użytkowniku wieczystym. Zakwestionował jednocześnie dopuszczalność powiązania jej z zakresem korzystania z nieruchomości przez użytkowników wieczystych. Jako alternatywę do redukcji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego glosator zaproponował regulowanie tej kwestii w umowie między zbywcą a nabywcą użytkowania wieczystego.

M.P.

*

Artykuły 93–96 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) nie naruszają zasady, że potrącenie jest wykonywane przez oświadczenie woli złożone drugiej stronie (art. 499 zdanie pierwsze k.c.).

(wyrok z dnia 10 marca 2011 r., V CSK 311/10, Z. Kwaśniewski, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2011, nr C, poz. 65; BSN 2011, nr 5, s. 14; Rej. 2011, nr 6, s. 172)

Glosa

Dariusza Chrapońskiego, Fenix.pl 2012, nr 2, s. 30

Istota problemu rozstrzygniętego przez Sąd Najwyższy sprowadza się do kwestii, czy wierzyciel – pozwany może w toku postępowania cywilnego toczącego się na zasadach ogólnych podnieść w ramach przysługujących mu środków obronnych zarzut potrącenia wierzytelności, powołując się na oświadczenie złożone w toku postępowania upadłościowego, mimo że na liście wierzytelności nie została uznana jego wierzytelność, względnie że nie uznano prawa jej potrącenia. Innymi słowy, chodzi o to, czy sąd może uwzględnić taki zarzut w przypadku stwierdzenia jego zasadności na podstawie norm prawa materialnego.

Glosator, rozważając skutki prawne uwzględnienia przez sąd rozpoznający sprawę z powództwa syndyka przeciwko dłużnikowi upadłego o zapłatę wierzytelności, zgłoszonego przez pozwanego zarzutu potrącenia wierzytelności nieuznanej na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, doszedł do wniosku, że tego rodzaju rozstrzygnięcie sądu prowadziłoby faktycznie do

zaspokojenia pozwanego z masy upadłości w sytuacji, gdy jego wierzytelność nie została uznana na liście.

Zdaniem autora, przyjęcie takiego rozwiązania byłoby sprzeczne z zasadami obowiązującymi w postępowaniu upadłościowym, że z masy upadłości mogą zostać zaspokojone jedynie wierzytelności zgłoszone i uznane na liście i zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów Prawa upadłościowego i naprawczego. Z tych względów stanowisko Sądu Najwyższego co do możliwości podniesienia zarzutów przez pozwanego w procesie wytoczonym przez syndyka wydaje się nie mieć normatywnych podstaw.

Glosator wskazał ponadto, że stanowisko Sądu Najwyższego nie zasługuje na aprobatę także z powodu – jak się wydaje – błędnej wykładni art. 263 Pr.u.n., którego hipotezę zwężono jedynie do wypadku wytoczenia powództwa przez wierzyciela, którego wierzytelności odmówiono uznania w postępowaniu upadłościowym.

Zdaniem autora, art. 263 Pr.u.n., ze względu na usytuowanie i funkcje jakie spełnia w postępowaniu upadłościowym, obejmuje swoją hipotezą każdy przypadek dochodzenia roszczeń w postępowaniu cywilnym zmierzającym do zaspokojenia wierzytelności. Glosator zauważył przy tym, że chodzi w tym przepisie o wszelakiego rodzaju postępowania cywilne, których przedmiotem jest urzeczywistnienie norm prawa materialnego, których skutkiem byłoby zaspokojenie się przez pozwanego z masy upadłości poza regułami prawa upadłościowego i naprawczego. Także zatem z tych względów nie można podzielić stanowiska przyjętego w głosowanym orzeczeniu przez Sąd Najwyższy.

A.Z.

*

Wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, może żądać na podstawie art. 527 § 1 k.c. uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez obu małżonków i dotyczącej ich majątku wspólnego, gdy małżonek dłużnika nie wyraził zgody na zaciągnięcie zobowiązania w myśl art. 41 § 1 k.r.o.

(uchwała z dnia 12 maja 2011 r., III CZP 19/11, M. Bączyk, D. Dończyk, M. Kocon, OSNC 2011, nr 12, poz. 132; BSN 2011, nr 5, s. 7; MoP 2011, nr 24, s. 1330)

Glosa

Pawła Biežuńskiego, Przegląd Sądowy 2012, nr 6, s. 121

Glosa ma charakter częściowo aprobujący. Autor stwierdził, że teza wyrażona w uchwale zasługuje na aprobatę, natomiast uzasadnienie budzi poważne wątpliwości.

Głosowane orzeczenie dotyczy możliwości zaskarżenia przez wierzyciela darowizny dokonanej przez małżonków w sytuacji, w której dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków. W ocenie autora, Sąd Najwyższy nie trafnie przyjął, że orzeczona bezskuteczność może dotyczyć tylko czynności prawnej w całości, a nie w części. Jego zdaniem, w wyniku uwzględnienia skargi pauliańskiej czynność darowizny mogłaby być uznana za bezskuteczną tylko w części, w jakiej nieruchomości należała do majątku małżonka będącego dłużnikiem. Tym samym obdarowany, jako osoba trzecia w rozumieniu przepisów o ochronie wierzyciela, w razie niewypłacalności dłużnika musiałby znosić egzekucję jedynie z udziału w nieruchomości.

Glosator stwierdził, że niezależnie od tego, w jakim zakresie czynność prawna byłaby bezskuteczna, wierzyciel mógłby prowadzić egzekucję tylko z udziału przypadającego dłużnikowi w darowanej nieruchomości, do tego powództwo z art. 52 § 1a k.r.o. nie mogłoby objąć majątku nienależącego już do małżonków. Taki skutek odpowiadałby wyjątkowemu charakterowi skargi pauliańskiej, ponieważ do minimum ograniczona zostałaby ingerencja w prawa osoby trzeciej, przy jednoczesnym zachowaniu należytej ochrony wierzyciela.

E.S.

*

Wspólnik nie może na podstawie art. 252 § 4 k.s.h. żądać stwierdzenia nieważności uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością, jeśli – ze względu na upływ terminu określonego w art. 252 § 3 k.s.h. – nie jest dopuszczalne jej zaskarżenie.

(wyrok z dnia 28 września 2011 r., I CSK 710/10, W. Katner, T. Bielska-Sobkowicz, A. Piotrowska, BSN 2011, nr 12, s. 10; NPN 2011, nr 4, s. 108; Pr.Spółek 2012, nr 3, s. 5)

Glosa

Katarzyny Bilewskiej, Monitor Prawniczy 2012, nr 11, s. 611

Autorka zastrzegła, że choć komentowany wyrok Sądu Najwyższego odnosi się do wielu kwestii procesowych i materialnoprawnych, przedmiotem rozważań glosy są jedynie warunki i przesłanki podniesienia zarzutu nieważności uchwały zgromadzenia wspólników określonego w art. 252 § 4 k.s.h. Stwierdziła, że w piśmiennictwie występują dwa poglądy odnośnie do podmiotowego zakresu stosowania zarzutu określonego w wskazanym przepisie.

Zgodnie z jednym, prawo do podniesienia zarzutu określonego w art. 252 § 4 k.s.h. mają jedynie osoby uprawnione do zaskarżenia uchwały, wskazane w art. 250 k.s.h. Zwolennicy tego poglądu argumentują, że jest to związane z koniecznością zachowania koherentności systemu zaskarżania uchwał, do którego istoty należy ograniczony zakres podmiotowy prawa do zaskarżenia uchwał. Ponadto za ograniczeniem podmiotowym w stosowaniu art. 252 § 4 k.s.h. przemawia lokalizacja tego przepisu, który jest umiejscowiony wśród norm regulujących zaskarżanie uchwał przez określony krąg osób.

Drugi pogląd, że obok osób uprawnionych z art. 250 k.s.h. zarzut nieważności mogą podnieść także osoby trzecie, którym prawo do zaskarżenia uchwał nie przysługuje. Stanowisko to jest uzasadnione brzmieniem art. 252 § 4 k.s.h. Przemawiają za nim także względy systemowe i celowościowe; osoby trzecie dotknięte skutkami nieważnych czynności prawnych powinny mieć możliwość uchronienia się przed ich skutkami prawnymi, a podmiotowo ograniczony system zaskarżania uchwał uregulowany w kodeksie spółek handlowych im to uniemożliwia.

Zdaniem autorki, w glosowanym wyroku Sąd Najwyższy nie podzielił wprost żadnego ze wskazanych wyżej poglądów. Konkluzje jakie płyną z orzeczenia zmiierzają nawet do zakwestionowania prawa podniesienia zarzutu nieważności po

stronie wspólników, negując to prawo w sytuacji, w której uchwały nie zaskarżyli. Taka wykładnia art. 252 § 4 k.s.h. znacząco ogranicza zastosowanie tego przepisu przez wspólników i zasługuje na krytykę, gdyby bowiem przyjąć poglądy Sądu Najwyższego, warunkiem zastosowania zarzutu przez wspólnika staje się uprzednie zaskarżenie przez niego uchwały. Jeżeli jednak wspólnik lub inny podmiot uprawniony z art. 250 k.s.h. zaskarży uchwałę i doprowadzi do jej usunięcia z obrotu prawnego poprzez wyrok uwzględniający jego powództwo, nie powstaje konieczność stosowania przez niego zarzutu. Jeżeli natomiast wspólnik zaskarży uchwałę lub zaskarży ją inny podmiot do tego uprawniony, a powództwo zostanie oddalone, podniesienie zarzutu nie jest możliwe z uwagi na treść art. 254 § 1 k.s.h., albowiem wyrok jest skuteczny *erga omnes*.

Jedyną sytuacją objętą hipotezą art. 252 § 4 k.s.h. jest więc stan, w którym toczy się postępowanie z powództwa wspólnika o zaskarżenie uchwały, a jednocześnie wspólnik jest stroną w postępowaniu sądowym z udziałem spółki, w którym roszczenie opiera się na kwestionowanej uchwale. Wówczas jest on uprawniony do podniesienia zarzutu. Zdaniem komentatorki, przyjęcie, że dodatkową przesłanką użycia zarzutu nieważności przez wspólnika jest uprzednie zaskarżenie uchwały, czyni instytucję zarzutu w dużej mierze zbędną, o bardzo ograniczonym zakresie stosowania. Taka interpretacja zdaje się być sprzeczna z brzmieniem art. 252 § 4 k.s.h., który wprost stanowi, że upływ terminów do zaskarżenia uchwały nie wyklucza możliwości podniesienia zarzutu. Brzmienie tego przepisu wskazuje, że niewniesienie powództwa w określonym terminie nie pozbawia prawa do zarzutu. Tymczasem, konkluzje Sądu Najwyższego wydają się zmierzać w takiej sytuacji do pozbawienia prawa do podniesienia zarzutu nieważności uchwały.

Komentowany wyrok omówił także K. Osajda w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2012, nr 2, s. 12).

R.N.

Jeżeli jeden z rodziców spadkodawcy nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, dziedziczy, na podstawie art. 932 § 4 k.c., w częściach równych rodzeństwo rodzone i przyrodnie spadkodawcy.

(uchwała z dnia 14 października 2011 r., III CZP 49/11, K. Tyczka-Rote, J. Frąckowiak, M. Machnij, OSNC 2012, nr 3, poz. 35; OSP 2012, nr 6, poz. 60; BSN 2011, nr 10, s. 4; Rej. 2011, nr 11, s. 129; NPN 2011, nr 3, s. 121; Rej. 2012, nr 3, s. 196)

Glosa

Anny Sylwestrzak, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 6, poz. 60

Glosa ma charakter aprobujący.

Autorka wskazała na korelację między normami prawa spadkowego i rodzinnego, która wynika z dążenia do umocnienia i ochrony więzi rodzinnych. Zauważyła, że równouprawnienie wszystkich dzieci pochodzących od danego rodzica jest podnoszone do jednej z podstawowych zasad prawa rodzinnego, przed którą ustępuje w razie konfliktu interesów dążenie do umocnienia więzi małżonków. Podniosła następnie, że kryteria przyjmowanych w prawie cywilnym rozwiązań dotyczących rodzeństwa są zróżnicowane. Stwierdziła, że cel przepisów o dziedziczeniu ustawowym, jakim jest wyznaczenie kręgu spadkobierców w sposób niewątpliwy i stanowczy, wyklucza posłużenie się kryteriami elastycznymi.

W dalszej części opracowania autorka uznała, że abstrakcyjny spadkobierca, stanowiący uśrednioną wypadkową wyborów dokonywanych przez społeczeństwo, powołałby do dziedziczenia rodzeństwo rodzone przed przyrodnim. W jej ocenie, przyjęciu takiego założenia sprzeciwiają się jednak względy ideologiczne, gdyż zrównanie prawospadkowej pozycji rodzeństwa rodzzonego i przyrodniego pozwala wyrównać sytuację majątkową dzieci pochodzących od różnych ojców lub matek, co wiąże się równolegle z szansą wyrównania praw dzieci małżeńskich i pozamałżeńskich. Autorka zauważyła ponadto, że wszędzie tam, gdzie ustawa różnicuje sytuację rodzeństwa rodzzonego i przyrodniego, przepisy wyraźnie zaznaczają taką dystynkcję.

W końcowym fragmencie glosy wyrażony został pogląd, że zrzeczenie się dziedziczenia powoduje wyłączenie od dziedziczenia zstępnych zrzekającego się,

nawet jeśli są rodzeństwem spadkodawcy. Autorka sprecyzowała jednak, że skutek ten dotyczy tylko zstępnych zrzekającego się, a nie zstępnych drugiego rodzica, którzy dziedziczą z ustawy jako rodzeństwo spadkodawcy.

M.P.

prawo cywilne procesowe

Niedopuszczalne jest zawarcie ugody przez kuratora procesowego, ustanowionego dla strony, której miejsce pobytu nie jest znane.

(wyrok z dnia 17 października 2007 r., I CSK 261/07, S. Dąbrowski, B. Myszk, M. Kłós, OSNC-ZD 2008, nr 3, poz. 84; OSP 2012, nr 6, poz. 62; Rej. 2008, nr 10, s. 201)

Glosa

Rafała Cebuli, Orzecznictwo Sądów Polskich 2012, nr 6, poz. 62

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor podniósł, że art. 143 k.p.c. zakłada aktywną działalność kuratora, która powinna być nakierowana na obronę praw osoby reprezentowanej. Stwierdził, że pojęcie obrony praw obejmuje podejmowanie czynności procesowych, do których zalicza się podnoszenie zarzutów procesowych, nawet jeśli są to zarzuty także merytoryczne (np. przedawnienia). Odnosząc się do ugody sądowej, przypomniał, że łączy ona element materialnoprawny i procesowy. Wskazał przy tym, że ugoda sądowa należy do umów ustalających, a do jej konstytutywnych przesłanek należą wzajemne ustępstwa. Wyraził zapatrywanie, że dokonana przez kuratora ocena ekwiwalentności ustępstw może okazać się daleka od pożądaną przez strony. W konsekwencji kurator nie jest w stanie usunąć ani wątpliwości, ani sporu między stronami. Komentator dodał, że pogląd dopuszczający zawarcie ugody przez kuratora godziłby w istotę ugody, naruszając uzasadniony interes strony reprezentowanej.

Wyrok został opatrzony glosą krytyczną przez M. Rzewuską i M. Rzewuskiego (MoP 2009, nr 20, s. 1130).

M.P.

*

Na zarządzenie przewodniczącego w sądzie pierwszej instancji o zwrocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia przysługuje zażalenie.

(uchwała z dnia 28 sierpnia 2008 r., III CZP 65/08, J. Gudowski, G. Misiurek, H. Pietrzkowski, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 112; BSN 2008, nr 8, s. 7)

Glosa

Edyty Gapskiej, Palestra 2012, nr 5-6, s. 176

Glosa ma charakter krytyczny.

Autorka podzieliła pogląd o strukturalnej i funkcjonalnej samodzielności postępowania zabezpieczającego oraz uznała je za „inne postępowanie” w rozumieniu art. 13 § 2 k.p.c. Wskazała jednak, że zasadą jest dopuszczalność zażalenia tylko w przypadkach wyraźnie przewidzianych w ustawie. Zauważyła, że żaden przepis nie przewiduje *expressis verbis* zaskarżalności zarządzenia o zwrocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Analizując możliwość odpowiedniego zastosowania art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c., podkreśliła akcesoryjny charakter postępowania zabezpieczającego, który – w jej ocenie – wyłącza traktowanie go jako postępowania równorzędnego postępowaniu w sprawie. W konsekwencji zajęła stanowisko, że na zarządzenie o zwrocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia nie przysługuje zażalenie.

Dodała, że przyjęcie takiego zapatrywania nie zamyka drogi do złożenia ponownie wniosku, co inicjuje procedurę udzielenia zabezpieczenia szybciej niż generowanie postępowania zażaleniowego. Powołała się także na praktykę sądów uzasadniania zarządzeń o zwrocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia w zakresie potrzebnym do wyjaśnienia motywów zwrotu. W końcowej części opracowania autorka przedstawiła zmiany procedury cywilnej wynikające z nowelizacji dokonanej

ustawą z dnia 16 września 2011 r. i odnoszące się do usuwania braków formalnych wniosku o udzielenie zabezpieczenia.

Głosę krytyczną do uchwały opracował K. Lewandowski (PPE 2009, nr 1-3, s. 121), natomiast swoją aprobatę wyraziła w głosie A. Stefanowska (Prokuratura i Prawo 2009, nr 6, s. 164). W takim samym tonie P. Grzegorzczak omówił komentowaną uchwałę w opracowaniu „Dopuszczalność zażalenia na zarządzenie o zwrocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia” (Radca Prawny 2010, nr 3, s. 71).

M.P.

*

Od zażalenia na postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia w sprawach o prawa majątkowe pobiera się opłatę podstawową (art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZP 39/10, M. Bączyk, D. Dończyk, K. Tyczka-Rote, OSNC 2011, nr 1, poz. 4; BSN 2010, nr 6, s. 10; Pal. 2010, nr 7-8, s. 265)

Glosa

Macieja J. Naworskiego, Monitor Prawniczy 2012, nr 10, s. 551

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor stwierdził, że Sąd Najwyższy dokonał nieuzasadnionego odstąpienia od gramatycznej wykładni art. 18, 19 ust. 3 pkt 2 i art. 14 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.). Jego zdaniem, nie ulega wątpliwości, że najwyższy organ sądowy celowo orzekał wbrew treści wymienionych przepisów, dążąc do osiągnięcia zamierzonego z góry efektu, w rezultacie jednak dokonał interpretacji *contra legem*. Taki zabieg nie zasługuje na akceptację, ponieważ oznacza ingerencję w treść normy prawnej; zmiana przepisów w kierunku oczekiwanym przez Sąd Najwyższy może się dokonać wyłącznie na drodze odpowiedniej nowelizacji ustawy, nie zaś twórczej wykładni obowiązujących uregulowań.

Zdaniem glosatora, nietrafny jest argument Sądu Najwyższego, że za odstępianiem od wykładni słownej przepisów ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przemawiają problemy z obliczeniem opłaty, stanowiącej ułamkową część opłaty stosunkowej w przypadku, w którym doszło do rozszerzenia pozwu, wytoczenia powództwa wzajemnego albo, w sądzie drugiej instancji, do rozpoznania kilku środków odwoławczych i wniesienia przez stronę zażalenia na postanowienie o odrzuceniu wniosku o uzasadnienie wyroku. Komentator stwierdził, że zagadnienie to nie dotyczy sposobu obliczenia opłaty, lecz wartości przedmiotu zaskarżenia, jej ustalenie stanowi bowiem pierwszy krok do określenia wysokości opłaty od zażalenia. W grę nie wchodzi więc wykładnia przepisów regulujących koszty sądowe, lecz art. 19 oraz art. 368 § 2 i art. 398⁴ § 3 k.p.c.

Autor nie zgodził się również z Sądem Najwyższym, który stwierdził, iż skoro wniosek o sporządzenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodnia od dnia jego publikacji jest wolny od opłaty, to nie ma podstaw, aby od zażalenia na jego odrzucenie pobierać opłatę uzależnioną od wartości przedmiotu sporu. Według komentatora, problem wysokości i rodzaju opłaty od zażalenia związany jest, poza przypadkami określonymi w szczególnych przepisach, z wartością przedmiotu zaskarżenia. Obowiązujące prawo nie formułuje generalnej reguły, że wolne od opłaty są zażalenia na orzeczenia w przedmiocie wniosków incydentalnych, które nie podlegają opłacie. Nie ma też przepisu, że w takim wypadku strona ma uiścić opłatę podstawową i nie da się wyinterpretować tego typu normy z przepisów ustawy o kosztach. Co więcej, taki zabieg jest dopuszczalny wyłącznie w przypadku istnienia luki w prawie.

W dalszej części wywodu autor poddał krytyce argumentację Sądu Najwyższego, że za proponowanym w uchwale kierunkiem wykładni przemawiać ma specyfika wniosku o uzasadnienie wyroku, który nie wszczyna postępowania ani jego części i nie ma żadnego związku z meritem sprawy. Według glosatora ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nie uzależnia wysokości opłaty od zażalenia od tego, czy wniosek, który podlegał rozpoznaniu albo został odrzucony, wszczyna postępowanie wpadkowe, czy też nie. W szczególności, nie obowiązuje reguła, że od zażalenia na postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku, który nie rozpoczyna odrębnej części postępowania, należy się opłata w niskiej wysokości.

Komentator stwierdził również, że motywy uchwały nietrafnie odwołują się do woli ustawodawcy wyrażonej w uzasadnieniu projektu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; nawet pobieżna analiza uzasadnienia projektu ustawy prowadzi do wniosku, że ustawodawca nie zamierzał wprowadzić jednolitej co do wysokości opłaty od zażalenia na postanowienia w sprawach wpadkowych. Jest w nim wprawdzie mowa o powiązaniu wysokości opłaty z rodzajem sprawy wyznaczanym jej doniosłością społeczną, stopniem skomplikowania i ciężarem gatunkowym jej przedmiotu, lecz tylko w kontekście opłaty stałej, która miała być podstawowym typem opłaty i tylko w odniesieniu do pisma rozpoczynającego postępowanie.

W końcowej części glosy autor poddał również krytyce kluczowe – jego zadaniem – w uzasadnieniu uchwały stwierdzenie Sądu Najwyższego, że postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o uzasadnienie wyroku podlega opłacie podstawowej, ponieważ pobiera się ją w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej ani tymczasowej, art. 14 ust. 1 u.k.s.c. zaś ma, zgodnie z wcześniejszymi wypowiedziami Sądu Najwyższego, zastosowanie także do zażaleń.

Aprobate dla glosowanej uchwały wyraził natomiast T. Zembrzusi w opracowaniu „Opłata od zażalenia w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia” (Radca Prawny 2011, nr 3, s. 92).

R.N.

*

Przepis art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c. statuujący konwersję pisma procesowego, stanowi przejaw złagodzonego formalizmu w postępowaniu cywilnym. Jego zastosowaniu w postępowaniu wieczystoksięgowym nie przeciwstawia się okoliczność, że w postępowaniu tym wniosek o wpis składa się na urzędowym formularzu (art. 626² § 1 k.p.c.). W treści formularza nie uszczegółowiono pola „treść żądania”, dlatego też wnioskodawca nie jest zobowiązany posługiwać się formułą ustawową i może wyrazić swoje żądanie także w sposób opisowy, w szczególności przez oznaczenie przedmiotu

zabezpieczenia (należność główna i odsetki) oraz maksymalnej kwoty mającej być zabezpieczoną hipoteką przymusową.

(postanowienie z dnia 4 marca 2011 r., I CSK 454/10, T. Wiśniewski, M. Bączyk, M. Romańska, nie publ.)

Glosa

Macieja Rzewuskiego, Rejent 2012, nr 5, s. 135

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Autor zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego w granicach okoliczności faktycznych sprawy, polemicznie natomiast wypowiedział się o bardziej ogólnej konkluzji, leżącej u podstaw komentowanego orzeczenia. Jak przyjął w jej ramach Sąd Najwyższy, art. 626⁸ § 1 k.p.c. nie nakłada na wnioskodawcę w postępowaniu wieczystoksięgowym obowiązku wskazania, że hipoteka, której wpisu dotyczy wnioski, powinna mieć charakter hipoteki przymusowej kaucyjnej. Stanowisku temu sprzeciwia się, zdaniem autora, art. 321 k.p.c., mającego odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym, zgodnie z którym o zakresie kognicji sądu wieczystoksięgowego decydować powinien sposób sformułowania wniosku.

Wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, z tej perspektywy nie mają znaczenia, w opinii glosatora, dokumenty dołączone do wniosku. W konsekwencji, w omawianym orzeczeniu doszło do nietrafnego połączenia treści § 1 i 2 art. 626⁸ k.p.c., z których pierwszy odnosi się jedynie do granic wniosku, drugi zaś jest regulacją o szerszym zakresie. Pogląd ten, zdaniem autora, prowadzić może do przyznania sądowi wieczystoksięgowemu nadmiernie szerokiej kompetencji do decydowania o zakresie wniosku. Jednocześnie może być on źródłem naruszenia zasady bezstronności sądu, rodząc wątpliwości, na rzecz której ze stron stosunku prawnego powinna zostać dokonana interpretacja treści wniosku.

M.G.

ORZECZENIA NIE PUBLIKOWANE

art. 24 k.c.

Przekazanie w czasie publicznej debaty politycznej informacji nieprawdziwych i niesprawdzonych nie leży w interesie społecznym. Jeżeli informacje powinny być ujawnione, a ich sprawdzenie jest utrudnione lub wymaga działań odpowiednich organów (np. sądu lub prokuratury), konieczne jest przy ich ujawnianiu uczynienie odpowiedniego zastrzeżenia lub wskazania, że chodzi o uzasadnione przypuszczenia mające podstawy w określonych faktach.

*(wyrok z dnia 21 września 2011 r., I CSK 754/10, I. Gromska-Szuster,
B. Ustjanicz, M. Machnij)*

*

art. 42 k.c.

Uprawnienia kuratora spółdzielni ustanowionego na podstawie art. 42 § 1 k.c. ograniczają się jedynie do starań o niezwłoczne powołanie organów spółdzielni, a w razie potrzeby o jej likwidację.

*(wyrok z dnia 6 października 2011 r., V CSK 457/10, K. Pietrzykowski,
M. Bączyk, M. Machnij)*

*

art. 89 k.c.

Zdarzenie przyszłe niepewne – częściowo zależne od woli strony, a częściowo od zachowania osoby trzeciej – jest warunkiem w rozumieniu art. 89 k.c.

(wyrok z dnia 11 sierpnia 2011 r., I CSK 605/10, A. Górski, J. Górowski,
K. Tyczka-Rote)

*

art. 123 k.c.

Skierowanie do wierzyciela oświadczenia jednego z członków zarządu spółki, w której obowiązuje reprezentacja dwuosobowa, o gotowości spłacania zadłużenia spółki w ratach, stanowi przejaw uznania niewłaściwego roszczenia, powodującego przerwanie biegu przedawnienia.

(wyrok z dnia 11 sierpnia 2011 r., I CSK 703/10, A. Górski, J. Górowski,
K. Tyczka-Rote)

*

art. 145 k.c.

Jeżeli nieruchomość nie ma bezpośredniego dostępu do drogi publicznej, ustanowienia dla niej służebności drogi koniecznej nie wyłącza możliwość dojścia lub dojazdu do drogi publicznej przez nieruchomość sąsiednią, opartą na grzecznościowym zezwoleniu właściciela nieruchomości.

(postanowienie z dnia 9 września 2011 r., I CSK 657/10, K. Strzelczyk,
M. Romańska, M. Machnij)

*

art. 199 k.c., art. 305¹ k.c.

Ustanowienie służebności przesyłu (art. 305¹ k.c.) na nieruchomości będącej przedmiotem współwłasności jest czynnością przekraczającą zakres

zwykłego zarządu i wymaga złożenia oświadczenia przez wszystkich współwłaścicieli (art. 199 k.c.).

(postanowienie z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 714/10, T. Wiśniewski, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 231 k.c.

Roszczenie przewidziane w art. 231 § 2 k.c. może być skierowane również w stosunku do następcy pod tytułem szczególnym osoby, która wniosła budynek.

(wyrok z dnia 21 września 2011 r., I CSK 721/10, I. Gromska-Szuster, B. Ustjanicz, M. Machnij)

*

art. 345 k.c.

Przywrócenie posiadania w rozumieniu art. 345 k.c. obejmuje wszelkie formy jego odzyskania w sposób zgodny z prawem, lecz jedynie wówczas, gdy następuje to w terminie określonym w art. 344 § 2 k.c. albo wprawdzie później, ale w wyniku akcji, podjętych przed upływem tego terminu.

(postanowienie z dnia 21 września 2011 r., I CSK 651/10, I. Gromska-Szuster, B. Ustjanicz, M. Machnij)

*

art. 357¹ k.c.

Nadzwyczajna zmiana stosunków nieobjęta ryzykiem umownym, niezależnie od stron, które nie mogły jej przewidzieć przy zawieraniu umowy, dotycząca ustawowo wprowadzonego podwyższenia stawek podatku VAT, może

być przyczyną oznaczenia wysokości świadczenia ubezpieczonego, przewidzianego umową ubezpieczenia budynków od ognia i zdarzeń losowych w rozmiarze przewyższającym sumę ubezpieczenia, jeśli zostaną spełnione pozostałe przesłanki określone w art. 357¹ k.c.

(wyrok z dnia 21 września 2011 r., I CSK 727/10, I. Gromska-Szuster, B. Ustjanicz, M. Machnij)

*

art. 395 k.c., art. 647 k.c.

Strony umowy o roboty budowlane, zastrzegając prawo odstąpienia od umowy, mogą ustalić jego skutki i obowiązki stron w razie wykonania tego prawa inaczej niż przewiduje art. 395 § 2 k.c.; w szczególności mogą ustalić, że odstąpienie od umowy ma skutek *ex nunc* i odnosi się do niespełnionej przed złożeniem oświadczenia części świadczeń stron.

(wyrok z dnia 9 września 2011 r., I CSK 696/10, K. Strzelczyk, M. Romańska, M. Machnij)

*

art. 527 k.c.

Przez pojęcie odpłatności w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego regulujących skargę pauliańską należy rozumieć w zasadzie pełny ekwiwalent korzyści majątkowej.

(wyrok z dnia 16 września 2011 r., IV CSK 624/10, K. Pietrzykowski, M. Kocon, A. Piotrowska)

*

art. 961 k.c.

Artykuł 961 k.c. nie ma zastosowania wyłącznie wtedy, gdy zachodzi wątpliwość, czy rozporządzenie przez spadkodawcę przedmiotami należącymi do spadku stanowi powołanie do dziedziczenia czy zapis. Jeżeli takie rozporządzenie stanowi powołanie do dziedziczenia, wielkość udziałów w spadku powinna być określona według reguł określonych w art. 961 zdanie drugie k.c.

(postanowienie z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CSK 685/10, H. Pietrkowski, I, Koper, D. Zawistowski)

*

art. 102 k.p.c.

Subiektywne poczucie krzywdy strony nie stanowi szczególnej okoliczności w rozumieniu art. 102 k.p.c.

(postanowienie z dnia 12 października 2011 r., II CZ 78/11, J. Górowski, T. Bielska-Sobkowicz, A. Kozłowska)

*

art. 398²⁰ k.p.c.

Związanie sądu niższej instancji wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy nie obejmuje kwestii wykraczających poza przesłanki pozytywnego lub negatywnego ustosunkowania się do podstaw kasacyjnych, a także poglądów prawnych wypowiedzianych na marginesie orzeczenia (art. 398²⁰ k.p.c.).

(wyrok z dnia 22 września 2011 r., V CSK 427/10, L. Walentynowicz, I. Koper, K. Zawada)

*

art. 403 k.p.c.

Skutek prawny w postaci utraty mocy obowiązującej przepisu jest elementem procesu stosowania prawa, a nie okolicznością faktyczną w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 6 lipca 2011 r., I CZ 43/11, T. Wiśniewski, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 424¹ k.p.c.

Pogląd, że spełnienie świadczenia pieniężnego w wysokości nominalnej, przy istnieniu przesłanek waloryzacji (art. 358¹ § 3 k.c.), stanowi właściwe wykonanie zobowiązania (art. 354 k.c.), może oznaczać, że oparty na tym poglądzie wyrok jest niezgodny z prawem (art. 424¹ § 1 k.p.c.).

(wyrok z dnia 22 września 2011 r., V CNP 74/10, L. Walentynowicz, I. Koper, K. Zawada)

*

art. 519¹ k.p.c.

W razie zgłoszenia wniosku o doręczenie postanowienia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, ustanawiającym służebność gruntową na nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego, przez jednego tylko małżonka będącego uczestnikiem postępowania, drugi małżonek będący uczestnikiem postępowania może wnieść skutecznie skargę kasacyjną.

(postanowienie z dnia 7 lipca 2011 r., II CZ 34/11, G. Misiurek, W. Katner, I. Koper)

W sprawie rozpoznawanej na skutek odwołania państwowej osoby prawnej od rozstrzygnięcia Ministra Skarbu Państwa, o którym mowa w art. 5c ust. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz.U. Nr 106, poz. 493 ze zm.), skarga kasacyjna nie przysługuje.

(postanowienie z dnia 30 września 2011 r., IV CSK 208/11, M. Wysocka)

*

art. 567 k.p.c.

W razie braku zgodnej propozycji zainteresowanych co do sposobu dokonania podziału majątku wspólnego, decyzja w tym przedmiocie należy do sądu, przy czym pierwszeństwo ma podział fizyczny. W celu ustalenia niezbędnych okoliczności faktycznych co do optymalnego sposobu podziału majątku wspólnego sąd powinien przeprowadzić odpowiednie postępowanie dowodowe z urzędu niezależnie od twierdzeń i wniosków dowodowych uczestników.

(postanowienie z dnia 9 września 2011 r., I CSK 674/10, K. Strzelczyk, M. Romańska, M. Machnij)

*

art. 670 k.p.c.

Sądy obu instancji powinny z urzędu uwzględniać wynikające z zebranego w sprawie materiału dowodowego okoliczności mogące mieć wpływ na ocenę ważności testamentu, niezależnie od tego, czy zainteresowany powoływał się – we wniosku lub w apelacji – na taką podstawę nieważności testamentu (art. 670 § 1 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 9 września 2011 r., I CSK 12/11, K. Strzelczyk, M. Romańska, M. Machnij)

*

art. 178 Konstytucji

Uznanie przez sąd powszechny – w ramach kompetencji wynikającej z art. 178 ust. 1 Konstytucji – za sprzeczny z Konstytucją lub ustawą przepisu rozporządzenia uprawnia do odmowy jego zastosowania w rozstrzyganej sprawie także wówczas, gdy Trybunał Konstytucyjny stwierdził jego niezgodność z Konstytucją i orzekł o odroczeniu utraty mocy obowiązującej tego przepisu.

(wyrok z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CNP 11/11, H. Pietrkowski, I. Koper, D. Zawistowski)

*

art. 31 k.r.o.

Skutek w postaci zaliczenia majątku nabytego przez jedno z małżonków, pozostających w ustroju ustawowej wspólności majątkowej, do ich majątku wspólnego następuje z mocy samego prawa i wynika z istoty tej wspólności. Jeżeli jego nabywcą jest tylko jeden z małżonków, ocena skuteczności nabycia dotyczy tylko tego małżonka.

(wyrok z dnia 7 lipca 2011 r., II CSK 651/10, G. Misiurek, W. Katner, I. Koper)

Przekształcenie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu nabytego przez oboje małżonków pod rządami ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz.U. Nr 12, poz. 61 ze zm.) na prawo własnościowe, dokonane za ich zgodą po rozwodzie i po wejściu w życie ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 30, poz. 210 ze zm.), powodowało wejście tego prawa do majątku wspólnego byłych małżonków.

(postanowienie z dnia 13 października 2011 r., V CSK 479/10, I. Gromska-Szuster, K. Zawada, R. Dżiczek)

*

art. 47¹ k.r.o.

Przewidziana w art. 47¹ k.r.o. ochrona osób trzecich odnosi się wyłącznie do umów małżeńskich majątkowych i nie może być rozszerzona na inne rodzaje umów.

(wyrok z dnia 9 września 2011 r., I CSK 616/10, K. Strzelczyk, M. Romańska, M. Machnij)

*

art. 299 k.s.h.

Autonomiczne rozumienie użytych w art. 5 pkt 3 rozporządzenia Rady UE nr 44/2001 pojęć „czyn niedozwolony”, „czyn podobny do czynu niedozwolonego”, „roszczenia wynikające z takich czynów” uzasadnia objęcie zakresem tej regulacji odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wobec niezaspokojonych wierzycieli tej spółki i wynikających z niej roszczeń, które znajdują podstawę w art. 299 k.s.h.

(wyrok z dnia 7 października 2011 r., II CSK 51/11, M. Kocon, M. Romańska, A. Piotrowska)

*

art. 91 Pr.u.n.

Zobowiązanie gwarancyjne wykonawcy robót budowlanych (upadłego), obejmujące wady robót, może ulec przekształceniu w zobowiązanie pieniężne (art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze,

jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.), jeżeli wady wykonanych robót powstały przed ogłoszeniem upadłości wykonawcy.

(wyrok z dnia 8 lipca 2011 r., IV CSK 40/11, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, D. Zawistowski)

*

art. 188 Pr.spółdz., art. 471 k.c.

Roszczenie wynikające z art. 188 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 - Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848) jest roszczeniem odszkodowawczym, którego zasadność powinna być oceniana stosownie do zasad odpowiedzialności określonych w art. 471 k.c.

(wyrok z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CSK 656/10, H. Pietrzkowski, I. Koper, D. Zawistowski)

*

gospodarka gruntami, art. 120 k.c., art. 455 k.c.

Wymagalność i przedawnienie roszczenia przewidzianego w art. 204 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) ustala się przy zastosowaniu reguł określonych w art. 120 w związku z art. 455 k.c.

(wyrok z dnia 12 października 2011 r., II CSK 73/11, J. Górowski, T. Bielska-Sobkowicz, A. Kozłowska)

*

przewóz

Wydanie towaru przez przewoźnika nieustalonym osobom nieuprawnionym do odbioru stanowi zaginięcie towaru w rozumieniu art. 13 ust.

1 zdanie drugie konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) sporządzonej w Genewie dnia 19 maja 1956 r. (załącznik do Dz.U. z 1962 r. Nr 49, poz. 238, sprost.: Dz.U. z 1995 r. Nr 69, poz. 352).

(wyrok z dnia 5 października 2011 r., IV CSK 65/11, K. Strzelczyk, W. Katner, R. Dziczek)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2012, NR 7-8

Uzasadnione i konieczne koszty pomocy świadczonej przez osobę mającą niezbędne kwalifikacje zawodowe, poniesione przez poszkodowanego w postępowaniu przedsądowym prowadzonym przez ubezpieczyciela, mogą w okolicznościach konkretnej sprawy stanowić szkodę majątkową podlegającą naprawieniu w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 13 marca 2012 r., III CZP 75/11, T. Ereciński, J. Górski, A. Górski, I. Gromska-Szuster, H. Pietrkowski, K. Tyczka-Rote, H. Wrzeszcz, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 81)

*

Sprawa o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, chyba że sąd postanowi inaczej.

(uchwała z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZP 83/11, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 82)

*

Nieważność postępowania w sprawie, w której sąd rejonowy orzekł mimo właściwości sądu okręgowego bez względu na wartość przedmiotu sporu

(art. 379 pkt 6 k.p.c.), zachodzi także wtedy, gdy sprawa została mu przekazana przez sąd okręgowy na podstawie art. 200 k.p.c.

(uchwała z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZP 86/11, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 83)

*

Nabywca lokalu mieszkalnego z bonifikatą, który zbył ten lokal przed upływem pięciu lat od dnia nabycia, ma obowiązek zwrotu części bonifikaty w wysokości proporcjonalnej do kwoty uzyskanej ze zbycia, nieprzeznaczonej na nabycie innego lokalu mieszkalnego (art. 68 ust. 1 i ust. 2a pkt 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.).

(uchwała z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZP 87/11, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 84)

*

W razie nabycia wadliwej rzeczy oznaczonej co do tożsamości kupujący może wykonać uprawnienia z tytułu rękojmi albo uchylić się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu.

(uchwała z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZP 90/11, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 85)

*

Spółdzielnia mieszkaniowa wykonuje na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) zarząd także tymi nieruchomościami stanowiącymi jej współwłasność, w których własność lokalu została wyodrębniona przed wejściem w życie tej ustawy i zarząd nieruchomością wspólną do tego czasu podlegał przepisom ustawy

z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.).

(uchwała z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 89/11, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, K. Strzelczyk, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 86)

*

Przepis art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) nie ma zastosowania, jeżeli apelacja zawierająca wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych została wniesiona osobiście przez stronę reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego.

(uchwała z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 92/11, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, K. Strzelczyk, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 87)

*

Wynikający z art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102 poz. 651) wymóg posiadania licencji zarządcy nie dotyczy członka zarządu wspólnoty mieszkaniowej wybranego spoza grona właścicieli lokali.

(uchwała z dnia 16 lutego 2012 r., III CZP 96/11, K. Zawada, I. Koper, D. Zawistowski, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 88)

*

1. Przepis art. 618 § 1 k.p.c. nie obejmuje spraw o roszczenia współwłaściciela względem innego współwłaściciela o odszkodowanie z tytułu nieprawidłowego wykonywania zarządu nieruchomością wspólną.

2. Sąd, uwzględniając w całości roszczenie przewidziane w art. 618 § 1 k.p.c., oddala żądanie w pozostałym zakresie.

(postanowienie z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11, T. Wiśniewski, I. Gromska-Szuster, D. Zawistowski, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 89)

*

Na podstawie art. 635 k.c. dopuszczalne jest odstąpienie przez zamawiającego od umowy o dzieło także po upływie terminu do wykonania dzieła.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2012 r., IV CSK 182/11, D. Dończyk, W. Katner, K. Pietrzykowski, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 90)

*

Odstąpienie przez syndyka masy upadłości od zawartej przez upadłego umowy sprzedaży budynku i udziału w użytkowaniu wieczystym nieruchomości (art. 98 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) powoduje powrót prawa własności budynku i udziału w użytkowaniu wieczystym do masy upadłości.

(postanowienie z dnia 13 stycznia 2012 r., I CSK 296/11, H. Wrzeszcz, J. Frackowiak, K. Zawada, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 91)

*

Podstawą wznowienia postępowania przewidzianą w art. 401 pkt 2 k.p.c. jest brak należytej reprezentacji, którego strona nie mogła, przy zachowaniu należytej staranności, podnieść przed uprawomocnieniem się wyroku.

(postanowienie z dnia 18 stycznia 2012 r., II CZ 144/11, A. Górski, I. Gromska-Szuster, K. Tyczka-Rote, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 92)

*

Skuteczność czynności notarialnej przyjęcia na przechowanie pieniędzy albo papierów wartościowych (art. 79 pkt 6 i art. 108 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 189,

poz. 1158 ze zm.) nie zależy od spisania przez notariusza protokołu z przyjęcia na przechowanie.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CSK 341/11, K. Strzelczyk, Z. Kwaśniewski, G. Misiurek, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 93)

*

Artykuł 19b ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 117, poz. 1397 ze zm.) nie ma zastosowania także do umów pośrednio związanych z przedmiotem działalności gospodarczej spółki określonym w tym przepisie.

(wyrok z dnia 20 stycznia 2012 r., I CSK 214/11, J. Górowski, M. Bączyk, M. Romańska, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 94)

*

Wierzyciel, po uzyskaniu dalszych tytułów wykonawczych na podstawie art. 793 k.p.c., uprawniony jest do zabezpieczenia hipotekami przymusowymi zwykłymi jednej wierzytelności na kilku nieruchomościach dłużnika w zakresie określonym w art. 68 i 69 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(postanowienie z dnia 25 stycznia 2012 r., V CSK 47/11, L. Walentynowicz, B. Myszka, D. Zawistowski, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 95)

*

Artykuł 203 § 1 k.p.c. nie ma zastosowania do cofnięcia wniosku w postępowaniu nieprocesowym.

(postanowienie z dnia 26 stycznia 2012 r., III CSK 147/11, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 96)

*

1. W sprawie o zmianę ubezwłasnowolnienia całkowitego na częściowe (art. 559 § 2 k.p.c.) sąd orzeka wyłącznie na wniosek.

2. Złożony w apelacji – w sprawie o uchylenie ubezwłasnowolnienia – wniosek o zmianę ubezwłasnowolnienia całkowitego na częściowe stanowi niedopuszczalną w rozumieniu art. 383 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. zmianę żądania.

(postanowienie z dnia 26 stycznia 2012 r., III CSK 169/11, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 97)

*

Ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem sądu oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy. W związku z tym może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa.

(postanowienie z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/12, J. Gudowski, J. Frąckowiak, I. Koper, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 98)

*

Sprawa o uznanie spadkobiercy za niegodnego dziedziczenia jest sprawą o prawa majątkowe.

(postanowienie z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 9/12, J. Górski, B. Myszka, M. Romańska, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 99)

*

Przewidywalności szkody, o której mowa w art. 74 zdanie drugie konwencji Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów z dnia 11 kwietnia 1980 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 45, poz. 286), nie wyłącza

odpowiedzialności strony naruszającej umowę, lecz ogranicza wysokości należnego od dłużnika odszkodowania.

(wyrok z dnia 8 lutego 2012 r., V CSK 91/11, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 100)

*

Jeżeli powództwo o ustalenie istnienia prawa jest jedynym możliwym środkiem jego ochrony, powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia.

Jeżeli powództwo o ustalenie istnienia prawa w określonym czasie jest jedynym możliwym środkiem jego ochrony, powód ma interes prawny w żądanym ustaleniu.

(wyrok z dnia 9 lutego 2012 r., III CSK 181/11, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, K. Strzelczyk, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 101)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2012, NR 9

Domniemanie przewidziane w art. 891¹ § 1 zdanie czwarte k.p.c. nie może być wzruszone porozumieniami zawartymi przez współposiadaczy rachunku wspólnego (art. 51 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.), jeżeli nie zostały uwzględnione w treści umowy tego rachunku (art. 725 k.c.).

(wyrok z dnia 9 lutego 2012 r., III CSK 189/11, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, K. Strzelczyk, OSNC 2012, nr 9, poz. 102)

*

W razie sprzedaży lokalu mieszkalnego nabytego z bonifikatą od jednostki samorządu terytorialnego i przeznaczenia ceny na nabycie – po dniu 22 października 2007 r. – innego lokalu lub nieruchomości, do oceny obowiązku zwrotu bonifikaty ma zastosowanie art. 68 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.).

(wyrok z dnia 10 lutego 2012 r., II CSK 294/11, M. Kocon, J. Frąckowiak, M. Romańska, OSNC 2012, nr 9, poz. 103)

*

Wyłączenie z obrotu cywilnoprawnego dróg publicznych przewidziane w art. 2a ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm.) dotyczy nieruchomości, które po zrealizowaniu procesu inwestycyjnego są budowlą przeznaczoną do

prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym (art. 4 pkt 2 ustawy).

(postanowienie z dnia 15 lutego 2012 r., I CSK 293/11, T. Wiśniewski, G. Misiurek, W. Katner, OSNC 2012, nr 9, poz. 104)

*

W zakresie terminowych operacji finansowych (art. 5 ust. 2 pkt 4 i 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.), polegających na zawieraniu przez banki z kontrahentami terminowych umów opcyjnych, należy stosować zbliżony lub podobny przedkontraktowy standard informacyjny wynikający z postanowień dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych, nawet jeżeli w chwili zawarcia umowy z bankiem dyrektywa ta nie była jeszcze implementowana do polskiego porządku prawnego.

(wyrok z dnia 16 lutego 2012 r., IV CSK 225/11, D. Dończyk, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, OSNC 2012, nr 9, poz. 105)

*

Nie można żądać ustalenia nieistnienia małżeństwa (art. 2 k.r.o.) z powołaniem się na niezłożenie oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński z powodu pozostawania w stanie wyłączającym świadome wyrażenie woli (art. 15¹ § 1 pkt 1 k.r.o.).

(wyrok z dnia 22 lutego 2012 r., IV CSK 240/11, K. Strzelczyk, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, OSNC 2012, nr 9, poz. 106)

*

W sprawie o naruszenie dóbr osobistych skazanego sąd nie może oceniać, czy dyrektor zakładu karnego, odmawiając skazanemu przysługujących mu uprawnień, działał w sposób bezprawny.

(wyrok z dnia 22 lutego 2012 r., IV CSK 276/11, K. Strzelczyk, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, OSNC 2012, nr 9, poz. 107)

*

Apteka może odmówić wydania leku refundowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie co do autentyczności recepty.

(wyrok z dnia 9 marca 2012 r., I CSK 216/11, J. Frąckowiak, J. Górski, D. Zawistowski, OSNC 2012, nr 9, poz. 108)

*

Wzorzec należytej staranności zawodowej adwokata (art. 355 § 2 k.c.) obejmuje jego profesjonalizm w sprawach, których prowadzenia się podejmuje.

Staranność zawodowa adwokata może być uznana za niemieszczącą się w tym wzorcu tylko wtedy, gdy sporządzona przez niego opinia lub sposób postępowania w sprawie są oczywiście sprzeczne z przepisami mającymi zastosowanie albo z powszechnie aprobowanymi poglądami doktryny lub ustalonym orzecznictwem, znanym przed podjęciem czynności.

(wyrok z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 330/11, G. Misiurek, W. Katner, H. Wrzeszcz, OSNC 2012, nr 9, poz. 109)

*

Prawo do nabycia lokalu mieszkalnego na warunkach przewidzianych w art. 56-58 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu obowiązującym do dnia 4 listopada 2010 r. (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398 ze zm.) przysługuje także

rozwidzionemu małżonkowi żołnierza zawodowego, jeżeli kwatery stała została przydzielona żołnierzowi w czasie trwania małżeństwa.

(wyrok z dnia 4 kwietnia 2012 r., I CSK 8/12, T. Wiśniewski, D. Dończyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2012, nr 9, poz. 110)

*

Zbycie pod warunkiem udziału w spadku obejmującym nieruchomości wywołuje jedynie skutek obligacyjny.

(postanowienie z dnia 4 kwietnia 2012 r., I CSK 359/11, T. Wiśniewski, D. Dończyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2012, nr 9, poz. 111)

INFORMACJE

W dniach 14–15 czerwca na zaproszenie Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku sędzia Sądu Najwyższego Mirosław Bączyk wziął udział w konferencji sędziów Sądów Apelacyjnych w Juracie. W czasie konferencji wygłosił wykład na temat odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną ostateczną decyzją administracyjną.

*

W dniu 28 czerwca odbyło się zgromadzenie sędziów Izby Cywilnej poświęcone zaopiniowaniu kandydatów, którzy zgłosili się na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej ogłoszone w Monitorze Polskim z dnia 1 marca 2012 r., poz. 131: Agnieszki Piotrowskiej, sędzi Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, oraz Marka Machnija, sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku.

Po prezentacji kandydatów, wysłuchaniu odpowiedzi na zadane pytania oraz dyskusji zgromadzenie wyraziło opinię o kandydatach.

W drugiej części spotkania odbyła się narada robocza, podczas której dr Michał Warciński wygłosił interesujący wykład dotyczący służebności gruntowych w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Po wykładzie odbyła się dyskusja, w której wzięli udział sędziowie Sądu Najwyższego Henryk Pietrkowski, Jacek Gudowski, Kazimierz Zawada, Mirosław Bączyk, Barbara Myszka, Marta Romańska oraz Maria Szulc.

W czasie narady Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Tadeusz Ereciński przedstawił sędziego Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej Jarosława Dłużniewskiego, który rozpoczął roczną asystenturę w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego.

Dane statystyczne – czerwiec 2012 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchyłono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1324	304	293	-	28	4	32	-	186	43	1335
3.	CZP, w tym:	32	11	15	9	-	-	-	-	-	6	28
	art. 390 k.p.c.	28	9	12	7	-	-	-	-	-	5	25
	skład 7-miu	4	2	3	2	-	-	-	-	-	1	3
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	311	81	91	-	53	12	6	-	-	20	301
5.	CO, w tym	20	21	30	-	5	-	-	-	-	25	11
	art. 401 k.p.c.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
	art. 45, 48 k.p.c.	19	21	29	-	5	-	-	-	-	24	11
6.	CSP	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
7.	CNP	96	37	16	-	1	-	-	-	10	5	117
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10.	RAZEM	1784	455	445	9	87	16	38	-	196	99	1794

Spis treści

Uchwały.....	.....
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia.....	.....
Glosy	.....
Orzeczenia nie publikowane	.....
Orzeczenia opublikowane w OSNC 2012, nr 7-8	.....
Orzeczenia opublikowane w OSNC 2012, nr 9	.....
Informacje.....	.....
Dane statystyczne.....	.....